

# Krafttag mot psykisk ohälsa hos unga

Stärk elevhälsoarbetet i hela landet



Centerpartiet



## Krafttag mot psykisk ohälsa hos unga

**Antalet barn och unga som mår dåligt har ökat stadigt under flera år. Allt fler har ångest, känner nedstämdhet och oro, har självskadebeteende eller lider av depression. Det är också fler som mår så pass dåligt att de väljer att ta sitt liv. Idag är självmord den vanligaste dödsorsaken hos unga människor mellan 15-24 år.**

Samtidigt som allt fler unga är i behov av stöd saknas kunskap och vården har inte kapacitet att hjälpa alla. Trycket har dessutom ökat i skolan där stressen kring betyg och att socialt passa in är ständigt närvarande hos många. En press som underbyggs av sociala medier som aldrig vilar. Pandemin har dessutom, när mer tid spenderats hemma och fler haft det ekonomiskt tufft, ökat utsattheten för många barn som lever i familjer där det förekommer psykisk ohälsa, våld eller missbruk.

Skolan är den plats där man når i stort sett alla barn, att stärka elevhälsan är därmed en viktig del i det förebyggande arbetet mot psykisk ohälsa och en möjlighet att tidigt fånga upp unga människor som mår dåligt, men i takt med att den rapporterade stressen och ohälsan ökar, larmar personalen om otillräcklighet. Det förebyggande arbetet brister och allt för många barn och unga får inte den hjälp de behöver trots att alla elever har rätt till en elevhälsa som ska möta elevernas behov.

Den ökade psykiska ohälsan hos barn och unga är ett samhällsproblem som ska tas på allvar. Det offentliga måste ta sitt ansvar och kraftsamla, stödet till barn och unga som mår dåligt kan inte bäras upp av ideella krafter och eldsjälar eller skifta beroende på var du bor i landet. Alla, oavsett var man bor, har rätt till en bra elevhälsa som arbetar förebyggande och finns där när den behövs. Centerpartiet presenterar därför idag flera förslag för att göra just detta.

### Centerpartiet föreslår:

- **Ge Bris stömlinje 116 111 statlig finansiering**
- **Ge skolans ledning och personal rätt kunskaper**
  - Inför elevhälsa som ämne i rektorsprogrammet
  - Fler utbildningsinsatser till skolans personal
- **Stärkt digital elevhälsa som komplement till den fysiska**
- **Förbättra elevhälsans samverkan med sjukvården och socialtjänsten**
  - Inför sammanhållen journalföring för elevhälsan och sjukvården
  - Inför en skyldighet för skolor att kalla till samordning med socialtjänsten och/eller hälso- och sjukvården



## **Inför statlig finansiering av Bris nationella stödlinje 116 111 för barn upp till 18 år**

Förra året hade Bris nästan 31 500 kontakter med barn och unga i behov av stöd från hela landet. Ofta handlade kontakten om psykisk ohälsa, familjekonflikter men också om våld, övergrepp och kränkningar. Varje samtal, mejl och chattkontakt besvaras av kuratorer och från och med 2021 tar BRIS stödlinje emot samtal dygnet runt, vilket innebär att antalet samtal kraftigt ökar. Centerpartiet menar att det ideella engagemanget är oerhört viktigt och bör uppmuntras, men ideella organisationer ska inte också behöva bära det finansiella ansvaret för att barn och unga som mår dåligt ska kunna få professionellt stöd.

För att möta det ökade behovet behöver det offentliga ta på sig det finansiella ansvaret. Genom att ge Bris stödlinje statlig finansiering på 50 procent kan fler få hjälp och stödlinjen få långsiktiga förutsättningar.

- Ge Bris stödlinje 116 111 statlig finansiering

## **Ge skolans ledning och personal rätt kunskaper**

Alla barn har rätt till en likvärdig elevhälsa som möter elevens behov, var du bor ska inte avgöra vilket stöd du får. En viktig del i det arbetet handlar om att rektorn, som ytterst ansvarig för elevhälsan, har mandat och den kunskap som krävs för att leda och organisera elevhälsoarbetet. Hur hälsan påverkar elevers möjligheter att lära sig bör därför ingå i Rektorsprogrammet, den utbildning som är obligatorisk att gå för alla som ska bli rektorer.

En annan del handlar om att skolans övriga personal, exempelvis assistenter, mentorer, kamratstödjare, på samma sätt som lärare och skolledare ska ha tillgång till fortbildning. Genom att erbjuda utbildningsinsatser som ökar kompetensen i exempelvis socialpedagogik, beteendevetenskap kan stödet stärkas för eleverna och elevhälsan avlastas. Skolans personal behöver ha rätt kompetensen för att se och fånga upp barn och unga som mår dåligt.

- Inför elevhälsa som ämne i rektorsprogrammet
- Fler utbildningsinsatser till skolans personal

## **Öka elevhälsans tillgänglighet**

Elevhälsan måste utgå från elevernas behov och finnas när eleverna behöver den. Genom att utöka elevhälsans möjligheter att vara tillgänglig digitalt blir den lättare att nå eleverna och steget till en första kontakt blir kortare. För att hjälpa huvudmännen med omställningen bör Skolverket ges ett särskilt uppdrag att stödja huvudmännen med stödmaterial och beprövade digitala upplägg på elevhälsa. Det leder till att goda exempel kan spridas, tid användas rätt och likvärdigheten stärkas.

- Stärkt digital elevhälsa som komplement till den fysiska



## **Förbättra elevhälsans samverkan med sjukvården och socialtjänsten**

För att tidigt kunna sätta in rätt åtgärder och hjälpa barn och unga som mår dåligt behöver elevhälsans samverkan med sjukvården och socialtjänsten förbättras. En del handlar om att vårdgivare lättare behöver kunna få en samlad bild av barns och ungdomars problematik. I bland kan exempelvis magont vara ett tecken på ett större och mer omfattande problem. Information som tas in av kommuner, regioner, fristående och offentligt finansierade vårdgivare måste därför, jämfört med i dag då det både är krångligt och svårt, kunna delas på ett enkelt men tryggt sätt om det finns samtycke.

Att förbättra samverkan handlar också om att ge skolor skyldighet att kalla till eller delta i samordnad individuell plan (SIP) när ett barn har behov av insatser från flera samhällsinsatser. Idag är det bara socialtjänsten och hälso- och sjukvården som har skyldighet till detta efter att samtycke getts. Genom att införa en bestämmelse i skollagen som förtydligar skolans roll och skyldighet att kalla till SIP, kan samverkan mellan skola, socialtjänst och andra samhällsinsatser underlättas och barn och unga få den hjälp de behöver i tid.

- Inför sammanhållen journalföring för elevhälsan och sjukvården
- Inför en skyldighet för skolor att kalla till samordning med socialtjänsten och/eller hälso- och sjukvården